

JERZY PRZYTYK

ur. 1946; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", Żydzi, życie codzienne, Marzec 1968

Przyczyny chęci powrotu do Polski w 1968 r.

[Polska] to było moje miejsce. Ja tutaj nie byłem, jak to się działo. Ja mam zupełnie inne podejście do Polski niż miał mój brat, bo ja wyjechałem, a on został wyrzucony. To ja wracałem do domu, ja wracałem do przyjaciół, do życia, do studiów. Ja uważałem, że to, co tutaj się działo, jeżeli chodzi o warunki, w jakich ja żyłem i w jakim moje otoczenie żyło, to było stosunkowo beztroskie, dobre. Zbierało się forszę, żeby jedną parę butów kupić u Śliwki, Śliwy się nazywał w Warszawie, czy to były szpicerki czy z obciętych szpicem, posiadanie butów była wielka rzecz. Na ciuchy się jeździło, żeby dzinsy mieć, muzyki się słuchało rockandrollowej, czy to pochodziła z Zachodu czy tutaj. Ja pamiętam, że kubańska rewolucja była dla nas fantastyczna, bo dała nam Elvisa Presleya: po rewolucji zostały objęte wszystkie wytwórnie płyt na Kubie i nagle w Lublinie pokazuje się płyta Elvisa Presleya. Ja czułem się stuprocentowym Polakiem i ja nigdy nie odczuwałem tego tak zwanego antysemityzmu, bo jak mnie ktoś Żydem nazwał, to ja go nazywałem katolikiem, a jak przyszło, to żeśmy się bili jako równi. Ja wracałem tutaj i to tylko taki był przypadek, że nie [wróciłem].

[Gdybym był w Polsce w 1968 r.], zdaje mi się, że bym wyjechał. Ciężko jest na to powiedzieć, ale chyba tak, bo to byłaby taka obraza dla mnie, że nagle takie rzeczy się dzieją. Ja nie rozumiałem tego wszystkiego, dopóki rok temu czy dwa lata, nie poszedłem do muzeum w Warszawie nowo otwartego historii Żydów. I przechodząc w takim jednym miejscu przez tunel, tam telewizja pokazywała przemówienie Gomułki. I ja stałem przy tym, przesłuchałem. I po raz pierwszy zrozumiałem, co się stało moim rodzicom i mojemu bratu, słuchając tego. Przedtem to wiedziałem, [ale] nie rozumiałem tego naprawdę, tej esencji tego. Bo ja wyjechałem zanim cokolwiek takiego się stało, zanim jakiegokolwiek takie rzeczy doszły.

Data i miejsce nagrania	2018-11-17, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"